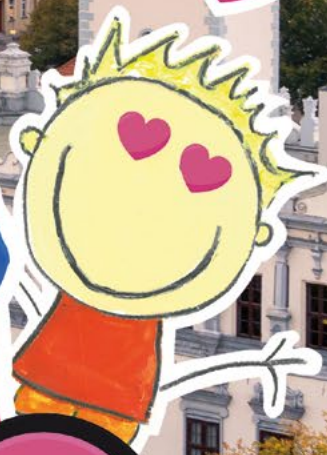

**DLA CAŁEJ
RODZINKI**

NIEZBĘDNIK

**POSZUKIWACZA PRZYGÓD
CHEŁMNO**

**POMYSŁ
NA FAJNE ZWIEDZANIE**

**ZAKOCHANY
GŁOBTROTEREK**

CZEŚĆ!

MAM NA IMIĘ MICHAŁ. UWIELBIAM JAK
COŚ SIĘ DZIEJE, BO NIE CIERPIĘ NUDY.
SPORO PODRÓŻUJĘ I ZWIEDZAM RÓŻNE
MIASTA. ZAMENIAM SIĘ WTEDY
W SUPERPOSZUKIWACZA PRZYGÓD
I PRZYDARZAJĄ MI SIĘ NIESAMOWITE
HISTORIE.

SIEMKA!

CHCIAŁBYM
WAM KOGOŚ
PRZEDSTAWIĆ. TO
GLOBTROTEREK. JEST MOIM
CENTRUM DOWODZENIA, POMAGA
W TAJNYCH MISJACH, PODSYŁA
WSKAZÓWKI, MAPY, OPISY PUNKTÓW
AKCJI, GDZIE ZWYKLE SZUKAM
INFORMACJI POTRZEBNYCH DO
ROZWIĄZANIA ZAGADEK.

TYM RAZEM
TO GLOBTROTEREK
POTRZEBUJE NASZEJ POMOCY!
POSŁUCHAJCIE JEGO
HISTORII.

Poznałem pewną dziewczynę - piękną, mądrą i z ogromnym, dobrym sercem. Zakochałem się od pierwszego wejrzenia! Królowna Marianna, bo tak ma na imię, ma wielu wielbicieli. Zapowiedziała, że odda swą rękę temu, który oświadczy się Jej w specjalny sposób. Marianna chce usłyszeć bowiem oświadczyzny w formie wiersza, który jej prapradziadek wyszeptał praprababci padając na kolana i prosząc ją o rękę. Wiersz dawno temu został spisany i znajdował się w rodzinnych pamiątkach. Jednak przez wieki tusz stracił kolor i wiele wyrazów bezpowrotnie zniknęło. Jak głosi rodzinna historia w pewnym mieście, zwanym Miastem Zakochanych, ukryte są wskazówki dotyczące poszczególnych fragmentów wiersza. Mój największy rywal - okrutny rycerz Gniewosz już wyruszył na poszukiwanie zaginionych wersów rymowanki. Zapowiedział mi, że to on zdobędzie Mariannę, więc lepiej żebym nie wchodził mu w drogę, bo przekonam się na własnej skórze o efektach średniowiecznych narzędzi tortur. Ale ja nie mam zamiaru się poddać! Nie pozwolę, by Marianna została żoną takiego nikczemnika. Muszę tylko zebrać własną świtę. Potrzebuję pomocy sprytnych i odważnych rodzin, które ruszą na Tajną Misję i odnajdą wskazówki, które pozwolą odtworzyć słowa oświadczyzny.

TO SĄ SŁOWA WIERSZA,
KTÓRYMI PRAPRADZIADEK MARIANNY
OŚWIADCZYŁ SIĘ UKOCHANĄJ. JAK WIDZICIE
SPORO SŁÓW BRAKUJE.

Oświadczyny

.....(1) moje, ma Kochana!
Padam przed Tobą (2),
me(3) składam (4).
Tylko nie słuchaj(5),
który głosi plotki niczym(6) zwinna,
byś naszej miłości poczuła się winna.
Ostatni na(7)(8) Ci zerwę,
na.....(9) rycerzy moich poderwę,
by nigdy.....(10)(11),
a(12) nigdy nie dopadła.
.....(13) zatrzymam, by czas we dwoje
.....(14).
.....(15) szafir na palec włoż,
przyjmij bukiet(16).
.....(17), otwórz.....(18) swoje,
.....(19).

POMOŻEMY
GLOBTROTERKOWI
ODNALEŹĆ FRAGMENTY
WIERSHA I ZDOBYĆ UKOCHANĄ
MARIANNĘ?

MUSIMY
ZATEM WYRUSZYĆ
NA TAJNĄ MISJĘ DO
CHEŁMNA!

DZIĘKUJĘ,
ŻE CHCIECIE MI POMÓĆ!
PODSYŁAM WAM INFORMACJE
O CHEŁMNIE, KTÓRE PRZYDADZĄ
SIĘ W CZASIE TAJNEJ MISJI.

Chełmno położone jest w województwie **kujawsko-pomorskim**, kilkadziesiąt kilometrów od Torunia, Bydgoszczy i Grudziądza.

Chełmno odegrało bardzo dużą rolę w średniowieczu, stając się głównym miastem **Zakonu Krzyżackiego**. To w tym mieście w XIII wieku wprowadzono **Prawo Chełmińskie** - niezwykle nowoczesny zapis, który regulował wszystkie sfery życia w mieście - społeczne, gospodarcze, polityczne. Prawo chełmińskie wprowadzało m.in. wybór sędziego i określało zasady bicia monet.

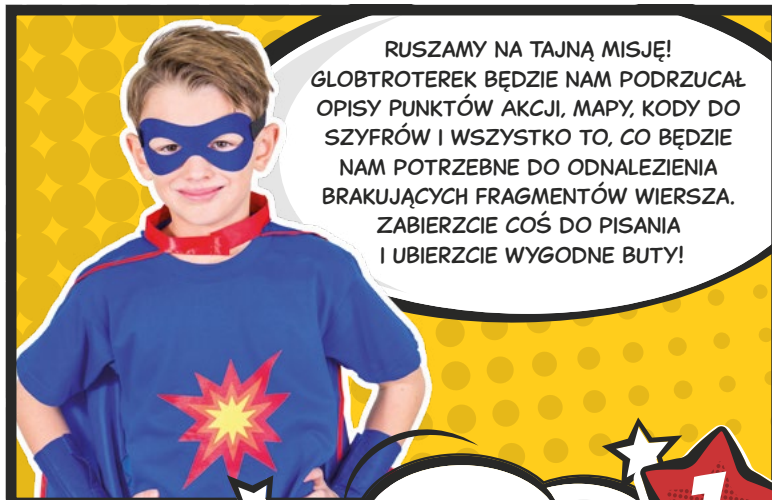
Chełmno to ewenement na skalę europejską, gdyż do dziś zachował się tu **średniowieczny układ ulic** przecinających się pod kątem prostym, które wraz z kwadratowymi parcelami przypominają **szachownicę**. Najlepiej widać z to z wieży kościoła farnego.

Chełmno nazywane jest **małym Krakowem** - ze względu na ilość zabytków lub **polskim Carcassonne** - ze względu na świetnie zachowane mury obronne.

Chełmno znajduje się na **Europejskim Szlaku Gotyku Ceglanego**, a miasto zostało uznane przez National Geographic Polska jednym z **7 Nowych Cudów Polski**.

Dziś znane jest jako „**miasto zakochanych**”. Sami się przekonacie dlaczego :)

RUSZAMY NA TAJNĄ MISJĘ!
GLOBTROTEREK BĘDZIE NAM PODRZUCAŁ
OPISY PUNKTÓW AKCJI, MAPY, KODY DO
SZYFRÓW I WSZYSTKO TO, CO BĘDZIE
NAM POTRZEBNE DO ODNALEZIENIA
BRAKUJĄCYCH FRAGMENTÓW WIERSHA.
ZABIERZCIE COŚ DO PISANIA
I UBIERZCIE WYGODNE BUTY!

UWAŻAJCIE NA
GNIEWOSZA! ON SIĘ ŁATWO
NIE PODDAJE.

PUNKT AKCJI NR 1
BASZTA PROCHOWA
UL. 22 STYCZNIA

- # **Baszta Prochowa** to część murów miejskich wybudowanych w średniowieczu.
- # Na początku miała tylko **trzy ściany** i była otwarta od strony miasta. Dopiero w XVI wieku dobudowano czwartą ścianę, zamykając wnętrze.
- # W Baszcie znajdował się **magazyn sprzętu wojskowego i składnica prochu**.
- # Obecnie w Baszcie Prochowej swoją siedzibę ma **oddział Muzeum Ziemi Chełmińskiej**. Można zobaczyć tu wystawę narzędzi i naczyń wykopanych w czasie prac archeologicznych prowadzonych w okolicy. Jest tu też rower, który ma ponad 120 lat i wykonany jest z drewna.
- # Z Basztą Prochową wiąże się pewna **legenda**.

Legenda o duchu w Baszcie Prochowej

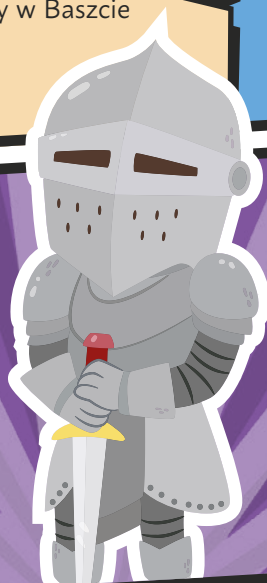

W połowie XV wieku na Chełmno najechał Bernard Szumborski – rycerz morawski, który był najemnikiem Zakonu Krzyżackiego. Po zdobyciu miasta zamordował sołtysa i jego zwolenników, a sam zaczął rządzić żelazną ręką, doprowadzając miasto do ruiny. Mieszkańcy mieli dość rządów Szumborskiego, ale nikt nie miał odwagi mu się przeciwstawić. Aż w końcu pewna młoda, piękna dziewczyna postanowiła rozprawić się z najeźdźcą. Zatrudniła się jako służka, by mieć dostęp do najemnika. Pomimo prób odwiedzenia jej od pomysłu zabicia Szumborskiego, dziewczyna konsekwentnie realizowała swój plan. Pewnego styczniowego wieczoru, w 1470 roku, dziewczyna podała Szumborskiemu posiłek doprawiony trucizną. By mieć pewność, że najemnik nie wyjdzie z tego cało, dodatkowo podpaliła Basztę Prochową, w której przebywał. I tak Szumborski pożegnał się z życiem, ale jego duch nie znalazł spokoju. Do dziś straszy w Baszcie Prochowej i odpędza odwiedzających ją gości. Dla Was jednak ma pierwszą wskazówkę.

WITAJCIE!
SIEDZĘ SOBIE W BASZCIE
JUŻ KILKA ŁADNYCH STULECI
I MIAŁEM CZAS, ŻEBY PRZEMYŚLEĆ
SVOJE ZACHOWANIE.

WCALE NIE
ODPĘDZAM GOŚCI!
PRÓBUJĘ SIĘ Z NIMI ZAPRZYJAŹNIĆ,
TYLKO WIĘKSZOŚĆ Z NICH JAK MNIE WIDZI
TO UCIEKA. DLA WAS MAM WSKAZÓWKĘ
DOTYCZĄCĄ BRAKUJĄCEGO WERSU
W OŚWIADCZYNACH. ZNAJDZIECIE
JĄ PONIŻEJ.

GLOBTROTEREK PODESŁAŁ NAM KLUCZ
DO SZYFRU. CYFRY I LICZBY NALEŻY ZAMIENIĆ
NA LITERY, ZGODNIE Z TABELKĄ.

ZASZYFROWANA GŁĘŚĆ WIERSZA!

21-16-23-22-6-13 11 4-10-1-17-5-20-1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
A	Ą	B	C	D	E	Ę	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	W	Y	Z	Ż	Ź

WSKAZÓWKĄ

Odszyfrowane wyrazy **wpiszcie** w pole nr 12 w wierszu.

PUNKT AKCJI NR

2

KOŚCIÓŁ
DUCHA ŚWIĘTEGO
UL. WAŁOWA

- # Kościół Ducha Świętego to jeden z najmniejszych gotyckich kościołów w Chełmnie.
- # Kościół zbudowano pod koniec XIII wieku i przez 600 lat był kościołem działającym przy **szpitalu**. Szpital przylegał do ściany kościoła i oba budynki tworzyły wspólny kompleks.
- # Szpital został rozebrany w XIX wieku, a kościół zamieniono na **magazyn wojskowy**.
- # Obecnie kościół pełni rolę **sceny teatralnej i wystawowej**. Msze odbywają się tylko raz w roku w czasie uroczystości Zesłania Ducha Świętego.

WSKAZÓWKA

Stańcie naprzeciwko wejścia do kościoła i zerknijcie na wieżę.
Policzcie ile ma kondygnacji.
Jeśli ma **sześć pięter** to wpiszcie w pole numer 4 - w **Twoje dłonie**,
jeśli ma **cztery piętra** - wpiszcie w pole numer 4 - u **Twych stópek**.

7

PUNKT AKCJI NR

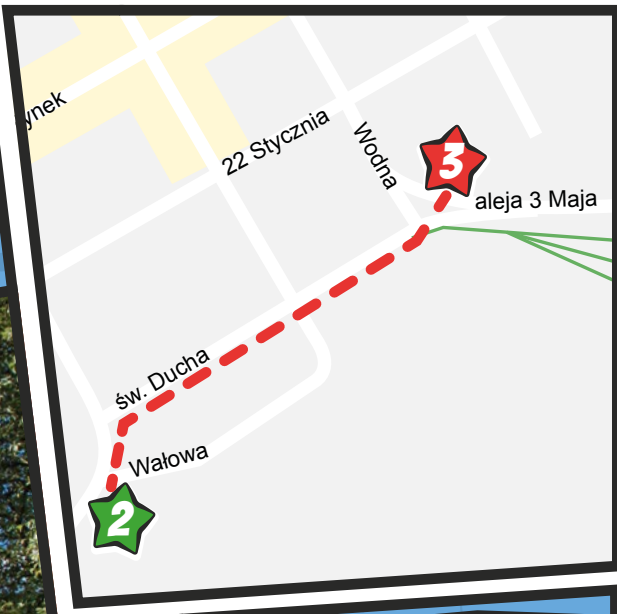
3

BASZTA PANIEŃSKA

ALEJA 3 MAJA

GLOBTROTEREK
MÓWI, ŻE MUSIMY
SPRAWDZIĆ CO ZNAJDUJE SIĘ
NAD WEJŚCIEM DO BASZTY
PANIEŃSKIEJ.

- # **Baszta Panieńska** to kolejna baszta wchodząca w skład murów miejskich.
- # W Baszcie swoją siedzibę ma jedno z chełmińskich bractw rycerskich – „**Chorągiew Ziemi Chełmińskiej**”.
- # **Rycerze** zgromadzili tu spory zbiór wyposażenia rycerskiego i broni.
- # **Chorągiew Ziemi Chełmińskiej**, podobnie jak „**Zastęp Rycerski z Chełmna**” bierze udział w międzynarodowych turniejach i pokazach rycerskich, wspiera lokalne działania, a rycerze czynnie biorą udział w wydarzeniach kulturalnych miasta.

WSKAZÓWKA

Odnajdźcie nad wejściem złote (żółte) zwierzę.
Jego nazwę wpiszcie w pole nr 6.

ALARM!!!

ZDOBYŁEM
WAŻNE INFORMACJE!

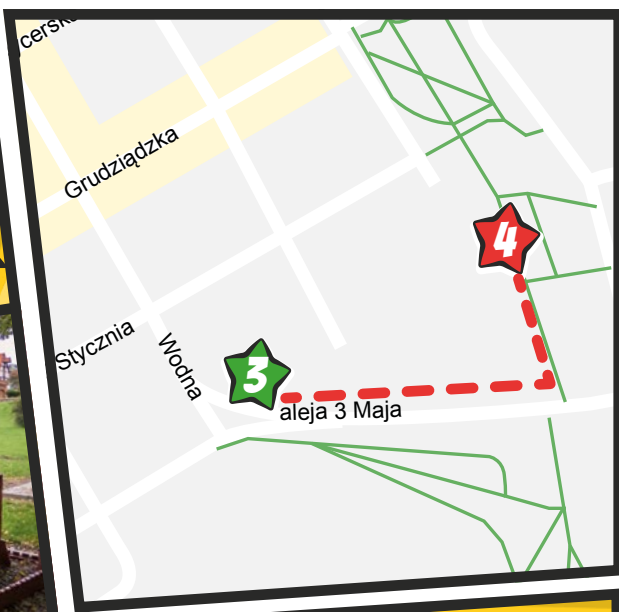
GNIEWOSZ DOWIEDZIAŁ SIĘ, ŻE
SZUKACIE FRAGMENTÓW WIERSZA.
ZDENERWOWAŁ SIĘ TAK, ŻE AŻ DYM MU
WYLECIAŁ USZAMI! BĘDZIE PRÓBOWAŁ
PODEJRZEĆ WASZE NOTATKI.

ZRZUCIŁ
ZBROJĘ I WMIESZAŁ SIĘ
W TŁUM. PRZYJRZYJCIE MU SIĘ UWAŻNIE
I OBSERWUJCIE PRZECHODNIÓW.
GNIEWOSZ MOŻE MIEĆ OKULARY LUB
KAPELUSZ.

GNIEWOSZ

PUNKT AKCJI NR 4 **ZAMKI KRZYŻACKIE** **PARK PAMIĘCI I TOLERANCJI**

- # W cieniu murów obronnych, w Parku Pamięci i Tolerancji im. Rydygiera natkniecie się na miniatury **Zamków Krzyżackich**.
- # Budowle te tworzyły sieć **warownych zamków**. Po upadku Zakonu część z tych budowli popadła w ruinę, a budulec został wykorzystany przy wznoszeniu innych zabudowań.
- # Zamki w Parku Miniatur są **w skali 1:30**.
- # Rycerz z zakonu krzyżackiego ma dla Was wiadomość.

ZAMKI, KTÓRYCH MINIATURY MOŻECIE OBEJRZEĆ, BYŁY PIĘKNYMI OBIEKTAMI! MAKIETY PRZEDSTAWIAJĄ ZARÓWNO TE ZNANE BUDOWLE JAK ZAMEK W MALBORKU, JAK I TE PO KTÓRYCH POZOSTAŁY RUINY NP. ZAMEK W TORUNIU CZY PAPOWIE BISKUPIM.

WSKAZÓWKA

Policzcie ile zamków jest w Parku Miniatur. Jeśli pięć to wpiszcie **ZAMKNAĆ NA ZAWSZE W METALOWE ZBROJE** w pole 18, a jeśli dziewięć to w pole 14.

PUNKT AKCJI NR 5 PARK PAMIĘCI I TOLERANCJI

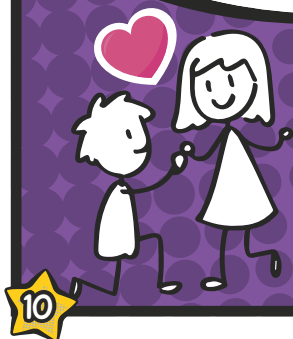
- # Park Pamięci i Tolerancji im. dr. Ludwika Rydygiera to jedno z zielonych miejsc na mapie Chełmna.
- # Teren ten w poprzednich stuleciach był **cmentarzem** ewangelickim i żydowskim. Ostatnie pogrzeby miały miejsce w 1945 roku. Park utworzono w 1951 roku.
- # W parku znajdziecie słynne „Chełmińskie serca”, ławeczkę dla zakochanych i **fontannę**. Mały mieszkaniec parku ma dla Was kolejną wskazówkę.

CZEŚĆ!
OPOWIEM WAM O MOIM
SĄSIEDZIE. TO POMNIK DOKTORA
LUDWIKA RYDYGIERA, NAJSŁYNNIEJSZEGO
MIESZKAŃCA CHEŁMNA. LUDWIK RYDYGIER
BYŁ ŚWIATOWEJ SŁAWY CHIRURGIEM, KTÓRY
PRZEPROWADZIŁ PIERWSZĄ NA ŚWIECIE OPERACJĘ
CZĘŚCIOWEGO WYCIECIA ŻOŁĄDKA. ZABIEG MIAŁ
MIEJSCE W 1880 ROKU W JEGO PRYWATNEJ
KLINICE W CHEŁMNIE.

WSKAZÓWKA

Odnajdźcie pomnik Ludwika Rydygiera i obejdźcie go dookoła. Na jednej z tablic umieszczonych z boku pomnika znajdziecie informację, że doktor żył w latach 1850 - 1920 i że był światowej sławy chirurgiem. Na tej samej tablicy, na górze, znajduje się jeszcze jedno zdanie, składające się z trzech wyrazów. Drugi wyraz z tego zdania wpiszcie w **pole numer 7**.

PUNKT AKCJI NR 6 URZĄD MIASTA UL. DWORCOWA 1

- # Urząd Miasta ma ciekawą architekturę – jest to bowiem przykład tzw. **pruskiego muru** czyli ściany szkieletowej wypełnionej cegłą, której elementy drewniane widoczne są na elewacji.
- # Naprzeciwko Urzędu stoi jedna z ławeczek dla zakochanych.
- # Na szczycie budynku znajduje się **herb miasta**. Trzeba wiedzieć, że Chełmno położone jest na dziewięciu wzgórzach i to właśnie **wzgórza** umieszczone są na herbie, na którym widnieje również krzyż – symbol chrześcijaństwa i założycieli miasta – Krzyżaków oraz wody Wisły, która przepływa nieopodal miasta.

WSKAZÓWKA

Zerknijcie na herb i odnajdźcie przedmiot, który znajduje się nad nim. Nazwę tego przedmiotu **wpiszcie w pole numer 10**.

PUNKT AKCJI NR 7 BRAMA GRUDZIĄDZKA UL. GRUDZIĄDZKA

- # Niestety do dziś nie przetrwało większość bram wjazdowych do miasta, które rozebrano w XIX wieku. To jak wyglądały macie okazję zobaczyć zerkając na **Bramę Grudziądzką** :)
- # Brama Grudziądzka była **główną bramą wjazdową**, a w średniowieczu zabezpieczała wjazd do miasta dzięki zwodzonemu mostowi nad tzw. suchą fosą.
- # Później Bramę Grudziądzką przerobiono na **kaplicę**.

WSKAZÓWKA

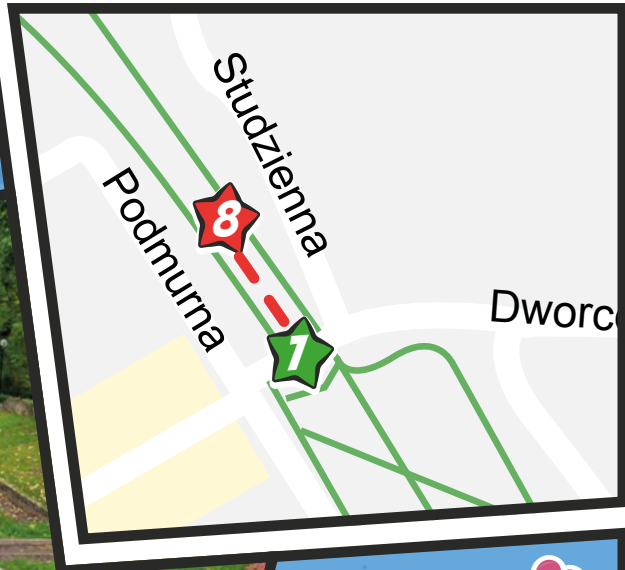
ZNAJDŹCIE NA FASADZIE BRAMY GRUDZIĄDZKIEJ RZEźBĘ PRZEDSTAWIAJĄCĄ MATKĘ BOŻĄ BOLESNĄ CHEŁMIŃSKĄ I SPRAWDŹCIE WSKAZÓWKĘ. PAMIĘTAJCIE, ŻE GNIEWOSZ PRÓBUJE PODEJRZEĆ WASZE NOTATKI.

Przyjrzyjcie się uważnie rzeźbie Matki Bożej Bolesnej Chełmińskiej. Jeśli przedstawia ona Maryję otoczoną aniołami to **w pole nr 9** wpiszcie **ANIOŁY**, jeśli zaś przedstawia Matkę Boską z ciałem Jezusa na kolanach to **w pole nr 2** wpiszcie **NA KOLANA**.

PUNKT AKCJI NR

8

PARK NOWE PLANTY

- # Park Nowe Planty znajduje się przy murach miejskich, w miejscu suchej fosy.
- # Park pełen jest uroczych **rabatek**, gdzie roślinne kompozycje układają się w kwietne obrazy.
- # W parku znajduje się najpopularniejsza **ławeczka dla zakochanych** w Chełmnie, na której pary zamykają swoją miłość w symbolicznych kłódkach. Amorek, symbol miłości, ma dla Was kolejną wskazówkę.

CZEŚĆ! SUPER, ŻE POMAGACIE GŁOBTROTERKOWI! DZIĘKI WASZEJ TAJNEJ MISJI NA PEWNO ZDOBEDZIE RĘKĘ UKOCHANEJ. CHEŁMNO TO MIASTO MIŁOŚCI, GDZIE WALENTYNKI TRWAJĄ CAŁY ROK, WIĘC CAŁA AKCJA MUSI SIĘ UDAĆ!

PRZEPISZCIE NAPIS WIDNIEJĄCY NA ŁAWCE ZAKOCHANYCH DO TABELEK. KAŻDA LITERA BĘDZIE MIAŁA PRZYPISANĄ CYFRĘ LUB LICZBĘ. POTEM ZERKNIJCIE NA WSKAZÓWKĘ.

1	2	3	4	5	6	7

8	9	10	11	12	13

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	

WSKAZÓWKĄ

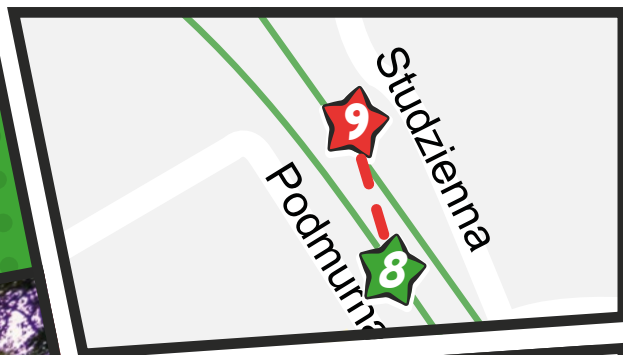
Uzupełniona tabelka to kod do zaszyfrowanej części wiersza. Część liter jest już wpisanych. Odszyfrujcie podany fragment i **wpiszcie w pole numer 11.**

				G			W							P		D		
1	9		14		4	7		22		21	9	3		11		15	4	20

PUNKT AKCJI NR 9

KAPLICA „STUDZIENKA”

UL. STUDZIENNA

- # W parku Nowe Planty znajduje się niewielka kapliczka.
- # Kaplica Cudownego Źródła, zwana Studzienką, wybudowana została kilka wieków temu, niestety została zniszczona w czasie II wojny światowej. Odbudowano ją w 1945 roku.
- # Kapliczka jest miejscem, w którym narodził się **kult Matki Bożej Bolesnej Chełmińskiej**, a wiąże się z tym piękna legenda o pastuszku, którego pomnik stoi w pobliżu Studzienki.

Legenda o cudownym źródleku

Dawno temu nieopodal Chełmna mieszkała uboga rodzina. Kochali się wzajemnie, wspierali i opiekowali sobą nawzajem. Szczególną troską otoczony był najmłodszy synek – niewidomy Stasiu. Staś na co dzień był pastuszkim opiekującym się kozą należącą do rodziny. Jego obowiązkiem było wyprowadzanie zwierzęcia na pastwisko.

Rodzina była bardzo pobożna i często modliła się o zdrowie i błogosławieństwo do Matki Przenajświętszej, której obraz namalowany na kawałku drewna znajdował się w centralnym miejscu ich chaty. Pewnego ranka Staś przybiegł do swojej mamy i oznajmił, że wkrótce odzyska wzrok. We śnie przemówiła do niego Matka Przenajświętsza, która przekazała mu wiadomość, by potarł oczy wodą, a ujrzy świat. Mama Stasia pogłaskała chłopca po głowie, nie wiedząc jak mu powiedzieć o tym, że to był tylko sen.

Tego dnia koza, które zwykle stała spokojnie na łące skubiąc trawę, była bardzo niespokojna. W pewnej chwili zerwała się i pobiegła, ciągnąc za sobą zdezorientowanego Stasia, który próbował ją zatrzymać, ale daremne były jego wysiłki. Koza przystanęła w końcu przy niewielkim wzgórzu, a zmęczony Staś opadł bez tchu na trawę.

Był bardzo spragniony, dlatego jak usłyszał szum strumienia w pobliżu poczuł ulgę. Odnalazł źródleko i zaspokoił pragnienie. Wtedy przypomniał sobie słowa Matki Przenajświętszej i przemógł oczy wodą. Wtem odzyskał wzrok! Z ogromną radością rozglądał się dookoła podziwiając błękit nieba, zieloną łąkę upstrzoną kwiatami i pobliskie miasto otoczone murami. Wieść o cudzie szybko rozniosła się po okolicy, a do źródleka zaczęli przybywać ludzie pragnący sami przekonać się o właściwościach tej niesamowitej wody. Rodzina Stasia w podziękowaniu za cud zaniósł swój obraz w miejsce gdzie źródleko wytrysnęło z ziemi. Z czasem wybudowano w tym miejscu kapliczkę zwaną Studzienką.

CZEŚĆ!
FAJNIE, ŻE MNIE ODWIEDZILIŚCIE :)
MAM DLA WAS KOLEJNĄ WSKAZÓWKĘ!
PODEJDŹCIE DO KAPLICZKI I PRZYJRZYJCIE SIĘ
ZDOBIENIOM ZNAJDUJĄCYM SIĘ NA BRAMCE
ZAMYKAJĄCEJ WEJŚCIE DO OŁTARZA.

I JESZCZE
JEDNO. KILKA MINUT PRZED
WAMI BYŁ TU GNIEWOSZ. GROZIŁ MI
MIECZEM, ŻEBYM ZDRADZIŁ MU WSKAZÓWKĘ.
NIC MU NIE POWIEDZIAŁEM, ALE ZAPOWIEDZIAŁ,
ŻE JEŚLI DOWIE SIĘ, ŻE WAM POMOGŁEM TO DA MI
NAUCZKĘ. JA SIĘ GO NIE BOJĘ, AMOREK OBIECAŁ,
ŻE WYKORZYSTA SVOJE STRZAŁY, ŻEBY MNIE
RATOWAĆ. ALE WY NA SIEBIE
UWAŻAJCIE!

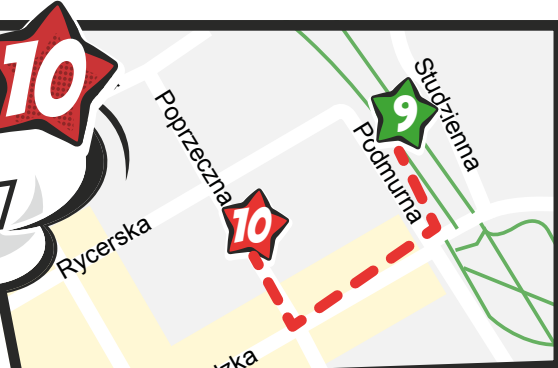
WSKAZÓWKA

Jeśli zdobienia kształtem przypominają serca,
w pole numer 1 wpiszcie **SERCE**,
jeśli zaś podobne są do słońca,
w pole nr 1 wpiszcie **SŁOŃCE**.

CO ZA PASKUDNY RYCERZ!
DZIĘKUJEMY ZA OSTRZEŻENIE.
GDYBYŚ MIAŁ Z NIM KŁOPOTY
TO WZYWAJ NAS
NA POMOC.

PUNKT AKCJI NR 10 **MURAL** **UL. POPRZECZNA 7**

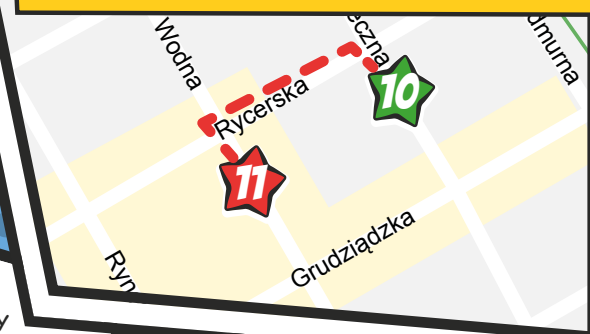

- # Co roku w Chełmnie odbywa się **Perspektywy - 9 Hills Festival**. Po angielsku hills oznacza wzgórza, więc nazwa nawiązuje do dziewięciu wzgórz, na których położone jest Chełmno.
- # To czas kiedy podwórka stają się warsztatami sztuki, a kościoły i ulice **scenami spektakli i koncertów**.
- # Każde z dziewięciu wzgórz ma swoją patronkę w postaci muzy Apolla. **Apollo** to grecki bóg sztuki i poezji, który ma dla Was kolejną wskazówkę.

Z OKAZJI FESTIWALU CO ROKU W MIEŚCIE POJAWIA SIĘ NOWY MURAL. TERAZ WIDZICIE MAŁOWIDŁO Z DRUGIEJ EDYCJI FESTIWALU W 2017 ROKU. TU TAKŻE UKRYTA JEST WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA BRAKUJĄCEGO WYRAZU W WERSZU.

WSKAZÓWKA

Przyjrzyjcie się muralowi i odnajdźcie rybę.
Sprawdźcie co takiego „mówi”.
Symbol z dymka wpiszcie w dwóch miejscach:
w pole numer 3 i w pole numer 18.

PUNKT AKCJI NR 11 **MURAL** **UL. WODNA 24**

KOLEJNY MURAL NAMALOWANY PODCZAS 9 HILLS FESTIVAL. TEN POWSTAŁ W 2018 ROKU I ZAWIERA W SOBIE KOLEJNĄ WSKAZÓWKĘ :)

EJ TY,
W RÓŻOWEJ KIECCIE!
POWTÓRZ JESZCZE RAZ!

WSKAZÓWKA

Kolor koszulki chłopaka puszczającego statek wpiszcie w pole numer 15.

PUNKT AKCJI NR 12
MURAL
UL. WODNA 5

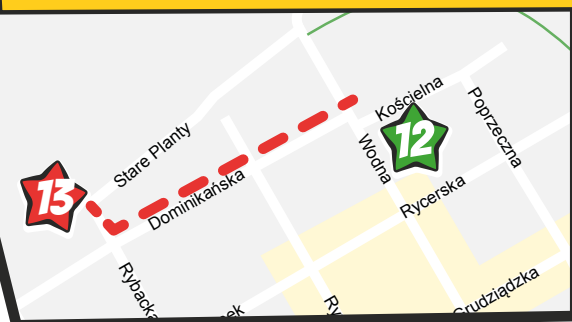

TRZECI NA TRASIE TAJNEJ MISJI MURAL POWSTAŁ W 2016 ROKU, JAKO PIERWSZY Z SERII MURALI W RAMACH 9 HILLS FESTIVAL.

WSKAZÓWKA

Zerknijcie jaki przedmiot chłopak wciąga na linie. **Odpowiedź wpiszcie w pole numer 13.**

PUNKT AKCJI NR 13
MURY MIEJSKIE
RÓG UL. STARE PLANTY
I RYBACKIEJ

- # Mury miejskie w Chełmnie to jedno z najlepiej zachowanych średniowiecznych murów obronnych w Europie.
- # Mury zostały wybudowane na przełomie XIII i XIV wieku, a 200 lat później za zgodą króla Zygmunta Augusta podwyższone. I co ważne, prawie **w całości** zachowały się do dziś!
- # Łączna długość zachowanych do dziś murów wynosi **2270 metrów**.
- # O murach opowiadają liczne **miejskie legendy**.

Chleb i wół

Wódz pruskiego plemienia JaćwinGów, Skomand, którego plemię zostało zaatakowane przez Zakon Krzyżacki, postanowił w ramach zemsty zająć Chełmno. Wyprawa nie była łatwa, gdyż miasto otoczone było wysokimi murami, trudnymi do pokonania. Skomand postanowił wziąć miasto głodem. Otoczył więc Chełmno swoimi ludźmi, tak by nikt nie mógł do miasta wjechać, ani go opuścić. Obleżenie spowodowało, że w oczy mieszkańców Chełmna zaczął zaglądać głód. Ówczesny zarządca miasta, zwany komturem postanowił przechytrzyć napastnika. Nakazał upiec duży chleb z resztek mąki i sprowadzić ostatniego, wygłodniałego woła. Planował bowiem przekonać PruSaków, że mają wystarczająco dużo zapasów żywności, by przetrzymać ich obleżenie. I faktycznie! Gdy wystrzelony katapultą bochen chleba trafił w obozowisko wroga, a przy mUrach słychać było ryk wołu, który z głodu zawodził tak jak całe stado, Skomand uwierzył, że mieszkańcy mają tak duży zapas jedzenia, że obleżenie nie Przyniesie spodziewanych efektów. ZawRócił więc swoich wojowników spod murów miasta i Chełmno zostało uratowane!

Legenda o kulach armatnich

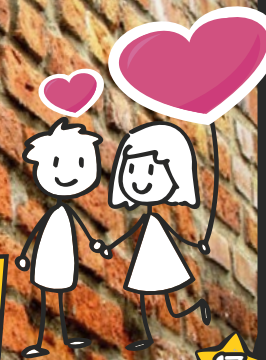
Kiedy to w XVII wieku armia sZwedzka najechała na Polskę, parła na południE kraju, bez trudu zdobywając miasta i wsie, rujnując okolicę, burząc mury i budowle. I tak dotarła do Chełmna, Które chciała zdobyć podstępem, jednak nikt z mieszkańców nie zdradził miasta, nie dał się przekupić, by wpuścić nieprzyjaciela za mury obronne. Tak więc dowódca wojsk szwedzkich, król Gustaw Adolf postanowił zaatakować miasto. Prerażeni mieszkańcy tłUmnie zebrali się w farze, by prosić Matkę Przenajświętszą o pomoc i ochronę. Gdy ze strony dowódcy armii szwedzkiej Pałł rozkaz ostrzału, na murach pojawiła się postać Matki Bożej Bolesnej Chełmińskiej w długim płaszczu, od którego odbijały się kule lecące w stronę miasta. Tylko nieliczne trafiły w mur, ale nie zdołały go przEbić. Prerażeni Szwedzi wstrzymali atak, a król zdecydował o odwrocie. Nie miał bowiem zamiaru narażać się siłom boskim. A na pamiątkę tego niesamowitego wydarzenia mieszkańcy pozostawili w murach miejskich Kule armatnie, by ostrzegały i odradzały wrogom atak na miasto.

GLOBTROTEREK MÓWI,
ŻE W TYM MIEJSCU MOŻEMY
ZOBACZYĆ KULE, KTÓRE
UTKNEŁY W MURACH.

WSKAZÓWKA

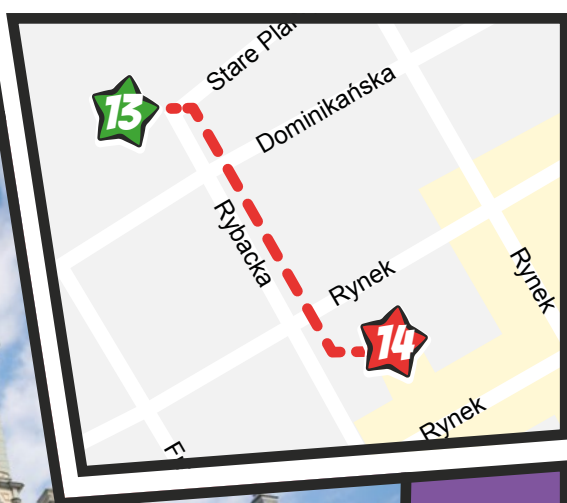
Zajrzyjcie jeszcze raz do legend i wynotujcie wszystkie podkreślone wielkie litery. Powstałe z nich wyrazy wpiszcie w pole numer 5.

PUNKT AKCJI NR

14

RATUSZ I RYNEK

- # Centralny plac starówki to oczywiście **rynek**. Dawniej znajdowały się tu ławy handlowe, kramy i budy przekupek, pręgierz, przy którym karano złoczyńców, dom kupiecki czy basen przeciwpożarowy.
- # Dziś nad rynkiem góruje **ratusz**. Pierwsza budowla w tym miejscu powstała w XIII wieku, miała jedno piętro i niewielką wieżę.
- # Budynek, który możemy podziwiać **dziś**, powstał na wskutek rozbudowy w kolejnych stuleciach.
- # Obecnie we wnętrzach ratusza mieści się **Muzeum Ziemi Chełmińskiej i Chełmińska Informacja Turystyczna**.
- # **Ułan na koniu**, który stoi blisko ratusza, ma dla Was kolejną wskazówkę.

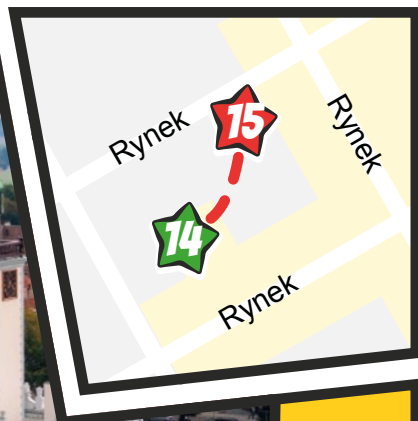
WIDZĘ, ŻE ŚWIETNIE WAM
IDZIE TAJNA MISJA! BRAWO!
ODE MNIE DOSTANIECIE
KOLEJNĄ WSKAZÓWKĘ.

PRAWO CHEŁMIŃSKIE,
O KTÓRYM CZYTAŁIŚCIE
WCZEŚNIEJ, WPROWADZAŁO
SYSTEM MIAR. BYŁ TO PRĘT
CHEŁMIŃSKI O DŁUGOŚCI 4,35
METRA. DZIELIŁ SIĘ ON NA
MNIJSZE JEDNOSTKI MIARY:
STOPY, ŁOKCIE I KROKI.

WSKAZÓWKĄ

Pręt Chełmiński możecie zobaczyć na jednej ze ścian ratusza. Odnajdźcie go i sprawdźcie na jakie litery zaczynają się dwa wyrazy wyrzeźbione na jego środku.
Jeśli na C i R - w polu numer 16 wpiszcie **CZERWONYCH RÓŻ**,
jeśli F i T - w polu numer 16 wpiszcie **FIOLETOWYCH TULIPANÓW**.

PUNKT AKCJI NR 15 KAMIENCE WOKÓŁ RYNKU

- # Dawniej wokół rynku piętrzyły się **gotyckie kamienice** wybudowane w średniowieczu, jednak większość z nich została przebudowana.
- # Jedną z najstarszych kamienic jest gotycka kamienica **Cywińskich** z XIII wieku, stojąca na rogu Rynku i ulicy Rycerskiej, przebudowana w XVI wieku.
- # Dawniej, w miejscu obecnych kamienic pod numerem 5 i 6, znajdował się **Dom Artusa**. Domy Artusa były miejscem spotkań kupców i handlarzy, którzy dobijali tu interesów i nawiązywali kontakty handlowe. **Legenda** związana z tym miejscem jest niezwykle romantyczna. Przeczytajcie!

Legenda o zakochanych i Dworze Artusa

Dawno temu, pewien ubogi rycerz z Anglii przybył do Chełmna w interesach. Wiedział, że w mieście jest Dom Artusa, ale nie miał pojęcia jak do niego trafić. O drogę zapytał przechodzącą obok dziewczynę. Gdy spojrzeli na siebie, zakochali się bez pamięci od pierwszego wejrzenia! Dni mijały, ale oboje nie mogli o sobie zapomnieć. Młodzi zdawali sobie sprawę z tego, że ojciec dziewczyny, najbogatszy mieszkaniec miasta, nigdy nie zgodzi się na ich związek. W końcu jednak siła miłości zwyciężyła i zaczęli się potajemnie spotykać. Po jakimś czasie, pewni swojej miłości, zakochani postanowili uciec z miasta, wziąć ślub i żyć jako mąż i żona. Dziewczyna wiedziała, że z Domu Artusa biegnie podziemny tunel, który kończy się za murami miasta. Pewnej nocy, trzymając się za ręce, ruszyli ciemnym korytarzem ku wspólnemu życiu. Jednak zostali zauważeni przez strażników, którzy zawiadomili rodzinę dziewczyny.

Za zakochanymi ruszył pościg. Słyszcząc zbliżające się kroki, młodzi postanowili, że wybierają śmierć niż rozłąkę. Gdy pościg dotarł do pary, zobaczył ciała kochanków w uścisku. Oboje zostali pochowani w korytarzu, gdyż jako samobójcom nie przysługiwał im pogrzeb. Tunel zasypano, ale czasem duchy zakochanych spacerują po chełmińskim rynku, trzymając się za ręce. Mają dla Was kolejną wskazówkę :)

CZEŚĆ! BARDZO LUBIMY SPACEROWAĆ PO RYNKU. MAMY TU SVOJĄ ULUBIONĄ KAMIENICĘ. NA NIEJ ZAPISANA JEST KOLEJNA WSKAZÓWKA.

NA ROGU ULICY RYBACKIEJ I BISKUPIEJ, ZNAJDUJE SIĘ PIĘKNA, ODNOWIONA KAMIENICA Z 1909 ROKU. ROK BUDOWY WIDNIEJE NA JEJ SZCZYCIE, A POD NIM MUSICIE WYPATRZYĆ ZWIERZĘ.

WSKAZÓWKA

Nazwę zwierzęcia z kamienicy na rogu Rybackiej i Biskupiej wpiszcie w pole numer 9.

PUNKT AKCJI NR

16

MURAL

UL. 22 STYCZNIA 12

KOLEJNA PAMIĄTKA PO PERSPEKTYWY - 9 HILLS FESTIVAL TO MURAL, KTÓRY POWSTAŁ W 2020 ROKU. MAŁOWIDŁO NAWIAZUJE DO MOTYWU PRZEWODNIEGO TEJ ODŚŁONY FESTIWALU - PRZESTRZENI. PRZEDSTAWIA MĘŻCZYZNĘ BUDUJĄCEGO MIASTO.

WSKAZÓWKA

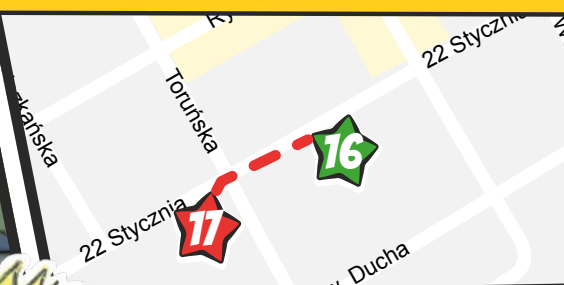
Spójrzcie na głowę budowniczego. Jeśli ma na niej hełm to wpiszcie w pole numer 17- PODAJ MI DŁOŃ, a jeśli na głowie ma dach - w pole numer 17 wpiszcie ZOSTAŃ MĄ ŻONĄ.

PUNKT AKCJI NR

17

MURAL

UL. TORUŃSKA 2

WSKAZÓWKA

Wyraz określający to co znajduje się nad powiewającym szalikiem wpiszcie w pole numer 8.

TO JUŻ OSTATNI MURAL NA TRASIE WASZEJ TAJNEJ MISJI. PRZYJRZYJCIE MU SIĘ UWAŻNIE I WYPATRZCIE CO ZNAJDUJE SIĘ NAD MĘŻCZYZNĄ, A DOKŁADNIE NAD JEGO POWIEWAJĄCYM SZALIKIEM.

PUNKT AKCJI NR 18

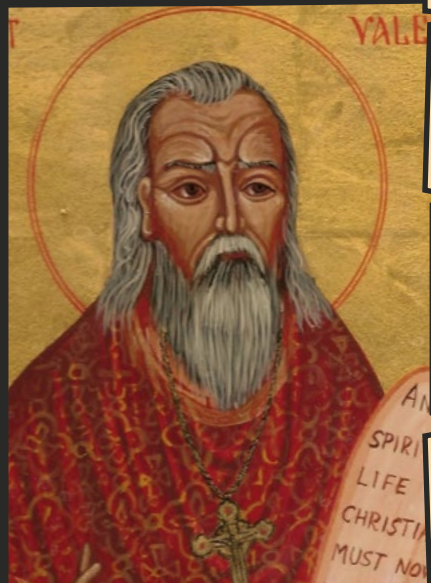
FARA MIEJSKA

UL. FRANCISZKAŃSKA

- # Główny kościół Chełmna to **fara**, czyli najważniejszy kościół w mieście, zlokalizowany w pobliżu rynku. Z okresu średniowiecza w Chełmnie zachowało się aż sześć kościołów gotyckich!
- # To kościół pw. **Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny** wybudowany na przełomie XIII i XIV wieku.
- # Choć wzniesiono go w stylu gotyckim, wnętrze kościoła zmieniało się przez wieki, stąd napotkacie tu **elementy wyposażenia pochodzące z różnych epok**.
- # W kościele przechowywany jest największy skarb miasta - **relikwia św. Walentego**.
- # **Relikwiarz** z fragmentem czaszki św. Walentego znajduje się na specjalnym ołtarzu poświęconym Świętemu.
- # Fara ma wysoką, prawie 60 metrową **wieżę**, która udostępniona jest dla zwiedzających. Wejście po wąskich i krętych schodach wynagradza widok na Chełmno z lotu ptaka. Z drugą, niedokończoną wieżą związana jest jedna z miejskich legend.

Święty Walenty

Święty Walenty, znany również jako Walenty z Rzymu żył w III wieku. Zastąpił tym, że przeciwstawił się cesarzowi, który zabronił młodym legionistom zawierać związki małżeńskie. Walenty zaś pobłogosławił zawarte przez nich śluby, przez co trafił do lochu, gdzie spotkał miłość swojego życia – niewidomą córkę strażnika. Dzięki sile ich miłości dziewczyna odzyskała wzrok, co jeszcze bardziej rozwścieczyło cesarza, który nakazał zabić biskupa. W przededniu egzekucji, która odbyła się 14 lutego, Walenty wysłał list do swojej ukochanej, podpisując ją „Twój Walenty”. I tak po wielu wiekach zrodziła się tradycja wysyłania walentynek, bowiem przez stulecia św. Walenty uważany był za patrona chorych na umyśle i epileptyków. Dopiero współcześnie uznany został za patrona zakochanych.

Legenda o wieżach kościoła Wniebowzięcia NMP w Chełmnie

Zniedokończoną, drugą wieżę kościoła wiąże się ciekawa legenda. Otóż gdy rozpoczęto budowę kościoła, plany zakładały że powstaną dwie, wysokie wieże. Prace musiały postępować bardzo szybko, gdyż kościół miał być ukończony do świąt. Gdy pierwsza z wież dumnie górowała nad miastem to mistrz, który zarządzał pracami zdecydował o przyspieszeniu robót i nakazał, by robotnicy budowali wieżę zarówno w dzień, jak i w nocy, a także w niedziele i święta, co było niezgodne z naukami kościoła. Pomimo szybko upływającego czasu, udało się w terminie zakończyć także drugą wieżę. Zarówno robotnicy, jak i mieszkańcy miasta z dumą i szczęściem spoglądali na strzeliste wieże kościoła sięgające nieba. Wtedy nad wiernymi zgromadziły się ciemne chmury i wyłonił się z nich anioł z ognistym mieczem. Uderzył nim z całej siły i druga wieża stanęła w płomieniach.

Z ust wiernych wydobył się krzyk i szloch, bo spodziewali się, że zniszczeniu ulegnie cały kościół. A tymczasem spłonęła doszczętnie tylko wieża, która budowana była w niedziele i święta. W ten sposób niebiosa ukarały mieszkańców za nieprzestrzeganie przykazań bożych. W kolejnych wiekach kilkakrotnie próbowano dobudować drugą wieżę, ale zawsze ulegała pożarom.

GLOBTROTEREK
WYŚLAŁ INFO,
ŻE ANIOŁEK
Z KOŚCIOŁA
FARNEGO MA DLA
NAS OSTATNIĄ
WSKAZÓWKĘ.

MAMY TO! CAŁY WIERSZ
JEST GOTOWY :) WIDZISZ
GLOBTROTEREK???

CZEŚĆ! JEDNĄ Z CIEKAWOSTEK
W NASZYM KOŚCIELE JEST
MELUZYNĄ, CZYLI WISZĄCY
ŚWIECZNIK W FORMIE GŁOWY
ZWIERZĘCIA. MELUZYNĄ
PRZEPOWIADA POGODĘ.

GDY ZWIERZĘ PATRZY
NA PORTAL GŁÓWNY TO OZNACZA,
ŻE NADCHODZI DESZCZ, GDY
ZWRÓCONY JEST W STRONĘ
OŁTARZA GŁÓWNEGO - BĘDZIE ŁADNA
POGODA. DZIEJE SIĘ TAK ZA SPRAWĄ
WPLECIONYCH W ŁAŃCUCH KOBIECYCH
WŁOSÓW I SZNURÓW KONOPNYCH,
KTÓRE REAGUJĄ NA WILGOTNOŚĆ
POWIETRZA, ODPOWIEDNIO SIĘ
NAPRĘŻAJĄC.

WSKAZÓWKĄ

Odnajdźcie meluzynę z głową zwierzęcia.
Jeśli to dzik to **w pole numer 19** wpiszcie:
RAZEM POKONAMY ŻYCIOWE WYBOJE,
a jeśli to jeleni to **w pole numer 19** wpiszcie:
ABYŚMY PRZEZ ŻYCIE MOGLI KROCZYĆ WE DWOJE

**BRAWO WY! JESTEŚCIE
SUPERPOSZUKIWACZAMI PRZYGÓD!**
DZIĘKUJĘ WAM BARDZO. BEZ WAS
BY SIĘ NIE UDAŁO. JESTEM WZRUSZONY
I SZCZĘŚLIWY. PĘDZĘ
PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO ZARĘCZYN :)

DZIĘKUJĘ WAM
ZA WSPÓLNĄ PRZYGODĘ!
GLOBTROTEREK JEST PRZESZCZĘŚLIWY!
MUSZĘ WAM NAPISAĆ, ŻE MARIANNA
ZE ŁZAMI W OCZACH PRZYJĘŁA
OŚWIADCZYNĘ I ZARAZ ODBĘDZIE SIĘ
ICH ŚLUB!

NIE WIDZIAŁEM NIGDY
ŁADNIEJSZEJ I BARDZIEJ ZAKOCHANEJ PARY
NIŻ ONI! WYJADĄ WKRÓTCE W PODRÓŻ
POŚLUBNĄ, ALE GLOBTROTEREK OBIECAŁ,
ŻE SZYBKO WRÓCI, BO CZEKAJĄ NA NAS
KOLEJNE TAJNE MISJE
ZNAJDZIECIE JE NA:

WWW.NIEZBEDNIKI.COM

OD PASTUSZKA STASIA WIEM,
ŻE AMOREK WYCELOWAŁ SVOJĄ
STRZAŁĘ W GNIEWOSZA I TEN BEZ
PAMIĘCI ZAKOCHAŁ SIĘ W SYMPATYCZNEJ
CZAROWNICY Z SĄSIEDNIEGO
MIASTECZKA. JEST TERAZ ZAKOCHANY
PO USZY I BARDZO SZCZĘŚLIWY :)

UCIESZĘ SIĘ BARDZO
JEŚLI WYŚLECIE MI WIADOMOŚĆ ALBO ZDJĘCIE
Z NASZEJ DZISIEJSZEJ TAJNEJ MISJI:

MICHAS@GLOBTROTEREK.COM

KAPITAŁNY PRZEWODNIK PO CHEŁMNIE

TYM RAZEM GLOBTROTEREK POTRZEBUJE WASZEJ POMOCY! ZAKOCHAŁ SIĘ BOWIEM W UROCZEJ KSIĘŻNICZCE MARIANNIE, KTÓRA NA NIESZCZĘŚCIE GLOBTROTERKA MA WIELU WIELBICIELI. MARIANNA ZAPOWIEDZIAŁA, ŻE ODDA SWĄ RĘKĘ TEMU, KTÓRY OŚWIADCZY SIĘ JEJ W SPECJALNY SPOSÓB. KSIĘŻNICZKA CHCE USŁYSZEĆ BOWIEM OŚWIADCZYNĘ W FORMIE WIERSZA, KTÓRY JEJ PRAPRADZIADEK WYSZEPTAŁ PRAPRABABCI PADAJĄC NA KOLANA I PROSZĄC JĄ O RĘKĘ. WIERSZ DAWNO TEMU ZOSTAŁ SPISANY I ZNAJDOWAŁ SIĘ W RODZINNYCH PAMIĄTKACH. JEDNAK PRZEZ WIEKI TUSZ STRACIŁ KOLOR I WIELE WYRAZÓW BEZPOWROTNIENIE ZNIKNEŁO. JAK GŁOSI RODZINNA HISTORIA W PEWNYM MIEŚCIE, ZWANYM MIASTEM ZAKOCHANYCH, UKRYTE SĄ WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH FRAGMENTÓW WIERSZA. WYRUSZCIE NA TAJNĄ MISJĘ I POMÓŻCIE GLOBTROTERKOWI ZDOBYĆ SERCE UKOCHANEJ!

WYDAWNICTWO
GLOBTROTEREK
COPYRIGHT 2020
BY TOMASZ DUDEK

ILUSTRACJE I ZDJĘCIA:
AGATA FIONCEK,
ELŻBIETA PAWELEC
ARCHIWUM PRYWATNE
WWW.FREEPIK.COM
PROJEKT GRAFICZNY:
MICHAŁ LEWANDOWSKI

AUTORZY:
MICHAŚ, OLA I
TOMEK DUDEK
WWW.GLOBTROTEREK.COM

NA TAJNĄ MISJĘ DO CHEŁMNA ZAPRASZAJĄ:

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

ISBN 978-83-946086-3-7

